

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002
ЧЕРВЕНЬ
Число 4-6
(232-234)
КИЇВ 2021

Видання ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво"

ЕКСТРЕМАЛЬНЕ

Здається, такого ще в історії української освіти не було. Навіть за німецької окупації в часи Другої світової війни, коли наші міста і села опинилися в неволі, все ж окупаційна влада через деякий час налагодила сяку-таку освіту в школах, щоправда, обмеживши програму до мінімуму, щоб давати дітям найпримітивніші знання, потрібні для майбутніх рабів. Це пам'ятають поодинокі ветерани, котрим дісталось пережити ту рукотворну біду.

Але щоб так глобально, непередбачувано, щоб так під корінь підрубати надбання цивілізації... От і говоримо тепер про всесильність людства, хвалімо досягнення науки! Цар природи виявився безпомічним перед навалою непомітних всюдисущих вірусів, тисячі тисяч жертв пандемії уже впали в цій боротьбі. Та є ще й непомітна жертвність, яка озоветься згодом і призведе до великих гуманітарних втрат у народі через неминуче зниження рівня знань юного покоління, змушеного місяцями відсиджуватися в домашніх закутках та здобувати знання за допомогою інтернету, бо це все одно що смакувати медом за допомогою нюху.

Здобування знань – це не тільки робота з підручниками чи іншими джерелами, це й живе спілкування в колективі. Як його нині неvistачає дитворі, як немилосердно довго тягнуться вимушені канікули! І як нелегко педагогам вести дистанційні уроки. А як бути тим, хто не має можливості користуватися чудом електроніки у віддалених селах десь на околиці Чернігівщини? Як збивати до купи самодіяльних артистів чи хористів навіть у вузах, що теж перебувають у летаргійному сні? Справді, тільки мужність, терпимість, віра в краще майбутнє дозволить нашим педагогам залишитися гідними свого святого призначення.

А поки що й педагоги з нашого земляцтва змушені пристосовуватися до випробувань і сподіватися, що й цього року прозвучить у їхній школі мелодійний прощальний дзвінок для випускників, що й засторожні маски зникнуть із замріяних

НАВЧАННЯ

облич юні і повнокровне життя повернеться на нашу землю.

І їх буде знову єднати рідна українська мова, довкола якої й зараз, уже після здобуття державності, ламається стільки списів. І якщо бажання путінських яструбів вкотре переписати історію нашого українського народу та повернути Україну в злиденне ярмо "руського міра" цілком зрозуміле, то підступні дії внутрішніх колаборантів вимагають такої ж рішучої боротьби, як і ковід-19. Від них не порятують ні захисні маски, ні щеплення, потрібне хірургічне втручання, аби не забувалося ні Кобзареве слово, ні безсмертна українська народна пісня, котрі нині воюють у донецьких степах, не всихають без дніпрові води в кримських горах.

Наше земляцтво поки що позбавлене можливості працювати на повну потужність, але живі соки патріотизму, котрі завжди насажували його на добрі справи, неодмінно пробудяться. І нехай наша діяльність ускладниться через небувалі структурні експерименти на терені області, через які й нам доведеться міняти свою структуру, нехай стануть до роботи нові районні лідери, ми віримо, що і наш 26-й рік діяльності буде щедрим на добро.

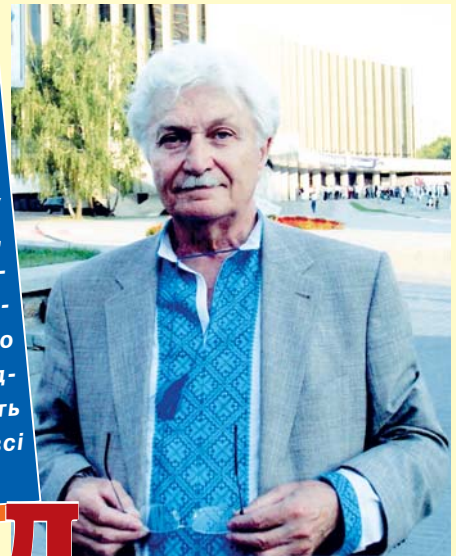
З цими сподіваннями ми й вступаємо в чергову осінь.

Рада ГО "Товариство
"Чернігівське земляцтво"

Вся і давність і обнова – українська мова!

П. ТИЧИНА

Де нині той тихохідний приміський поїзд із Ніжина до Києва, що курсував щоденно, минаючи повагом білостінні хати пообічних сіл рідної Чернігівщини, де ті люди, котрі заходили в вагони й рушали у широкі світи в пошуках кращої долі у повоєнні напівгогодні літа? Ніхто про це не розкаже, бо швидкоплинний час давно відніс усе у пам'ять, у минуле. От тільки, либонь, самому Петру Петровичу Кононенку, що нині наближається до свого 90-ліття, час від часу стукає в серце рідне козацьке село Марківці на Бобровиччині, до якої з іншого боку вросли й Тичинині Піски, і забутий у трави перон, із котрого він ступив у тіснину переповненого людом вагона, везучи з собою документи про закінчення середньої школи та нехитрі мамині харчі, ступив у нове життя, навіть не уявляючи, яке воно непросте і як важко буде реалізувати всі юначі замрії.

ПОЇЗД на вершини духа

Але ж десь там, у зачарованому переліску, височів могутній старий дуб, під яким любив відпочивати сам Тарас Шевченко, коли гостював у місцевих поміщиків Катериничів, там, під кроною, ніколи не вицахав гарячий дух українського пророка, котрий возвеличував не одне покоління марківчан, і юнак вірив, що зможе знайти гідне місце в житті свого козацького народу. Забігаючи наперед, скажу, що той святий поетів дуб і донині голубить земляка затінком, коли він навідується, долаючи всілякі хвороби, до свого великого роду.

А життя відомого нині у багатьох кутках світу вченого, письменника, громадського діяча Петра Кононенка склалося, як на перший погляд, досить рівно й успішно, бо він сам так ним кермував. З першого ж разу вступив на філологічний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка саме в ті часи, коли там теж здобували знання Юрій Мушкетик та інші відомі нині люди. Разом з іншими студентами перебував у вирі багатьох знакових подій, бо до цього вузу в недремного керівництва завжди було особливе ставлення, незважаючи на глобальні соціально-політичні зміни, недарма головний корпус приміщення перефарбували у кральоний червоний колір. Завше спокійний, не схильний до різних екзальтацій, заглиблений у навчання, юнак все ж ніколи не забував, що він належить до глибинного українського роду, що саме йому треба віддавати себе доостанку, коли хочеш жити не всує, а свідомо й послідовно будувати свій світ. І ця лінія життя з роками наро-

щувала в ньому ті риси, які й виокремлюють кожну людину з середовища посередностей і роблять її лідером.

Саме ці риси характеру та ще фундаментальні знання й дозволили Петру Кононенку посісти гідне місце в університетському товаристві, про яке мріяв колись і сам Тарас Григорович, що височіє у сквері неподалік. З часом він став доктором філологічних наук, професором найславнішого столичного вузу, очолював кафедру історії української літератури, був деканом рідного факультету, а в новітні часи створив і став директором унікального Інституту українознавства, що й нині продовжує нести у світ його реформаторські ідеї. Як факти визнання наукової спільноти прийшли до нього й звання академіка Академії вищої школи та Української академії педагогічних наук, Міжнародної слов'янської академії наук. А неспокійна натура та вболівання за утвердження України на планеті свого часу привели його до участі в різних авторитетних громадських організаціях. Так, Петро Петрович гідно показав себе як президент Міжнародної асоціації "Україна і світове українство", як заступник голови Української Ради миру та Української все-світньої координаційної Ради і інших. Його вистачає на десятки помітних справ, які так чи інак знаходяться у силловому полі рідної України. Саме за цю цілеспрямованість і стабільність поважають ювіляра вчені, літератори, педагоги, інші небайдужі люди.

Не обійшов час його і різними відзнаками, починаючи від давнього ордена "Знак пошани" й завершуючи новітніми нагородами держави і церкви. І хоч паралельно йому довелося часом відчувати й недремний нагляд відповідних сторожових служб, а то й дорікання деяких недругів-колег, він завжди сповідував відданість впертій конкретній роботі для народу, а не галасливим деклараціям, які швидко розвіюються вічно змінними вітрами. Залишається створене каторжною роботою над сотнями фоліантів, прочуте серцем, подароване людям. А хвалиться є чим.

Його перу належать близько 30 монографічних видань, не дрібних популяризаторських агіток, а справжніх досліджень, за якими стоїть скрупульозна дослідницька робота і оригінальна аналітика, відкриття, а не пережовування спожитого. Цим завжди відрізняється справжня наука від компіляторства, відкриття від безплідних тлумачень. Для підтвердження моєї думки варто прочитати хоча б такі його дослідження, як "В пошуках суті", "Українська література. Проблеми розвитку" чи "Село в українській літературі" та інші суто літературознавчі студії чи пристрасні академічні розвідки про

глибини української мови "Феномен української мови" чи "Українознавство". У них нема галасу полемік, побиття конкурентів та швидкозмінних політичних "вождів", зате є пристрасна любов до сказаного, виболеного, скермованого до духовних вершин. І якщо в літературознавчих роботах П. Кононенко виявив себе незалежним від різних наукових інституцій із їхніми корпоративними програмами бачення й тлумачення фактів культури, то в сфері українознавства він став справжнім новатором, творцем сучасної державної політики, яку б він волів бачити в міжнародному контексті. Воістину суперважлива проблема, особливо коли йдеться про жорстку й жорстоку війну з московитами за право українців називатися окремим народом, котра триває з азійськими експансивними ордами впродовж багатьох століть, а загострилася особливо нині, коли Україна змушена збройно захищати своє право на державне життя. Та це предмет окремої розмови, хоча сама творчість ювіляра спонукає до неї повсякчас.

Словом, зроблене Петром Кононенком у сфері гуманітарної науки стало активно діючим феноменом, який виходить далеко за межі академічної замкнутості, став інтелектуальним збудником для всього суспільства.

А ще ж у його доробку постають і суто літературні твори. Він сам зізнається, що почав серйозно віршувати досить пізно, коли вже визначився у наукових обшарах. Що ж, кожен приходить до цього сам, коли душа не може мовчати, коли аналітика дослідника згорає під яскравими виплесками сонячних протуберанців емоцій.

Склалося так, що Петра Кононенка знають як вченого, публіциста, а от його поетичні здобутки залишаються розкритою таємницею для небагатьох.

А в той же час стільки несподіваних думок викликає його епічна поема "Марія на Голгофі" з її фантастичним поєднанням минулого й сьогочасного, історичних осіб різних народів та епох і тугою за маминим серцем, драматургічними діалогами героїв і тонкі образні малюнки світу, живе запашне українське слово, котре могло б стати взірцем для деяких сучасних віршомазів, що щосили рвуться в Європу, крізь матюки струшуючи з дірявого взуття пілюку рідних придніпровських доріг. Як і чітка громадянська позиція автора, котрий сповідує давнє зізнання Лесі Українки: "Слово – моя ти єдина зброя".

Його лірика здебільшого наступальна, предметна, загострена на проблемах загальнолюдських і особливо ментально українських. Де б не писалися рядки – в рідних Марківцях чи Нью-Йорку, Парижі чи Києві – слово висталене любов'ю до України, до рідної землі й народу. Такими ж витонченими, пластичними мазками виписані й вічно тривожні рядки про любов. Як ось тут:

*Стояла ти – тривожна і тремка,
Як музика, що сонцем струменіла;
Мов між землею й небом лебеділа,
Й засмага ніг твого стрункого тіла
Манила, мов вода з джерельного струмка.*

І таких віршів, яким міг би позаздрити не один відомий професіонал, у автора дуже багато, що свідчить про поліфонічність таланту нашого шановного ювіляра. Більшість їх зібрана у тритомнику, що вийшов у 1999 році.

Нині в одному з київських видавництв невтомний Микола Славинський готує до друку вагомий п'ятитомник вибраних творів Петра Кононенка. Завершується справді фундаментальна робота, за якою можна щодня застати самого нестаріючого автора. Чим не приклад для кожного, для котрого література стала долею, провідною зіркою, що висвітлює небо над згорьованою й вічною рідною землею.

Мені пощастило жити з славним земляком Петром Петровичем в один час, дихати одним повітрям і на рідній

Чернігівщині, і в столиці, черпати з його мудрого слова світлу радість пізнання світу, а спілкування з ним – то завжди радість. Здається, мої слова могли б підтвердити сотні інших людей – чи то на черговому солідному зібранні, чи за дружнім столом, чи у його рідних Марківцях, куди ми їздили не раз, і мені щастило бути свідком того, як тепло й радісно зустрічали поважного академіка місцеві вчителі й діти, самовіддані сільчани з самодіяльного хору чи й прості хлібороби. Може, саме в ті хвилини прийшли до нього, уже буйно посивілого, журні рядки:

*Як полум'я, палає горобина...
Та серце в'яне: осінь – не весна.
Ятрить душа, немов чужа вина,
І не приймає навіть мед-вина.
Здається, ніч надходить горобина.*

Нині поважний вчений, незважаючи на літа, щодня приземляється до робочого столу, заваненого десятками книг, журналів, рукописів, і продовжує творити свою мистецьку епопею. А ще згадує пережите, друзів, із якими схрестилися колись стежки-дороги. Їх же було незліченно, бо все життя Петро Петрович не відсиджувався в куцах, утверджуючи вічне добро, а передусім любов до України.

Згадується мені вже давній день, коли він, як керівник філології в Шевченковому виші, проводив чергову патріотичну акцію серед студентів, між яких було й чимало іноземців. І от після офіційної частини почався самодіяльний концерт. І раптом на сцені з'являється колоритна пара: студент і студентка такі чорношкірі, як чорнозем у Марківцях, а дівчина несе двоє відер на коромислі та й приспівує щодуху:

*Несе Галя воду, коромисло гнеться,
А за нею Ваня, як барвінок, в'ється.*

І стільки щирості було в тому театральному епізоді, що душа зненацька зомліла: це ж наша українська пісня полетить колись із африканськими випускниками на інший край планети, а це завдяки наставникові Петру Кононенку, що навчав їх любити Україну всупереч всім промосковським настановам тодішніх чиновників!

Таким же принциповим був наш ювіляр і під час становлення заповідної Ганниної Пустині в Кулішеві Мотронівці, яку тоді вертав із запустіння незабутній наш Іван Плющ. Та й про те, що зробив для рідних Марківців їх добрий син, міг би багато розповісти очільник Бобровицького земляцького відділення Андрій Пінчук. Все це записане на карту пам'яті людської.

Що ж, вічний час приносить різні пори року, і з палання осінньої горобини відродиться чергова весна з невтоленими різноквіттям. Як цей травень, котрий майже століття тому подарував нам Петра Кононенка. Тож не дарма він, юний пошуквець долі, сідав колись у повільний приміський поїзд та й рушав підкорювати духовні вершини.

Леонід ГОРЛАЧ, поет,
лауреат Шевченківської премії

Долі репресованих земляків

Напередодні Дня пам'яті жертв політичних репресій у Чернігівській облдержадміністрації відбулася презентація книги другої науково-популярного видання "Долі репресованих земляків. Чернігівський район". Ця збірка стала логічним продовженням першого видання, яке побачило світ у 2018 році.

Майже на 560 сторінках розміщено матеріали про жителів 20 населених пунктів Чернігівського району, що постраждали від репресивного апарату радянського режиму.

Про роботу над створенням книги розповів представник колективу упорядників – Валентин Митькевич, в.о. директора комунального позашкільного навчального закладу "Будинок школяра Новобілузької сільської ради Чернігівської області":

– "Долі репресованих земляків. Чернігівський район" розповідає про життя тисяч простих людей, які постраждали від радянської репресивної машини, людей, які хотіли працювати на своїй землі або просто мали іншу думку. Для підготовки видання упорядниками було опрацьовано понад 400 архівних справ.

Друга книга видання вийшла у світ коштом обласного бюджету Чернігівської області в рамках обласної Програми підтримки розвитку інформаційної та видавничої сфер Чернігівщини

на 2016–2020 роки за результатами конкурсу рукописів місцевих авторів 2020 року.

Андрій Курданов, голова Чернігівського районного осередку Національної спілки краєзнавців України, наголосив, що випущена книга допоможе ознайомити жителів громад з цінними доку-

ментами, у яких є згадка про земляків, постраждалих від репресій.

Він подякував краєзнавцям, педагогам-історикам, працівникам Державного архіву області за всебічну допомогу у створенні цього проекту.

– Упорядники видання організували

велику роботу, об'єднавши істориків, освітян та всіх небайдужих до цієї теми. Важливо, що раніше до цих цінних документів у пересічного громадянина не було доступу, але наразі кожен може звернутися до архіву та ознайомитися із історіями постраждалих від репресій людей, – сказала директорка Державного архіву області Раїса Воробей.

Книга стане в нагоді музейним і бібліотечним працівникам, краєзнавцям, журналістам, учителям, викладачам вишів, студентам, учням та широкому загалу читачів. Наведені у книзі життєписи та цитати з архівних документів можуть бути корисні передусім у навчальному процесі, аби молоде покоління на конкретних прикладах зламаних людських долі краще осягнуло сутність репресивного апарату.

У рамках презентації представники територіальних громад Чернігівського району отримали примірники випущеного видання для своїх бібліотек.

Наш кор.

Відомий харківський видавець **Олександр Савчук** подарував Михайло-Коцюбинській селищній раді видання **Стефана Таранушенка** "Знищені шедеври української дерев'яної сакральної архітектури". Книга з доповненою реальністю".

Книгу було видано за підтримки Українського культурного фонду у межах програми "Культура плюс".

ПОДАРУНОК від Олександра Савчука

Книга містить елементи доповненої реальності, у кінці кожного розділу є qr-код, скануючи який можна побачити 3d-модель кожної з 5 церков.

30 березня 2021 року голова Михайло-Коцюбинської селищної ради Ніна Ворох разом із заступником Мариною Галько передали видання КУ "Михайло-Коцюбинська публічна бібліотека", Пакульській сільській бібліотеці-філії та Пакульській ЗОШ. Для Пакуля це стало особливим подарунком, адже в цьому виданні є відомості про знищену церкву саме цього села.

Селищна рада та бібліотечні установи висловлюють подяку пану Олександру Савчуку за подарунок, який доповнить історичний спадок нашої громади.

Похмурої весняної днини актив села Шестовиця радо зустрічав гостей з Києва – представників столичного Чернігівського земляцтва, які заїхали ознайомитися з нещодавно відкритою алеєю стендів з історії села та незвичайною металевою книгою, на якій викарбувані віхи історії і людські долі. Ці артефакти створили місцеві краєзнавці і шанують мешканці.

Музей просто неба

Звичайно, це не Пирогове чи щось інше монументальне. Село Шестовиця в Чернігівському районі має свою давню історію. Багато років відомі археологи їхали сюди відкривати варязькі поховання та досліджувати залишки поселень в урочищі "Коровель", де колись у X ст. знаходилась фортеця. Сьогодні про все це можна дізнатися з інформаційних стендів біля Будинку культури.

А через століття відомий земляк Пилип Морачевський першим перекладає

українською мовою Святе Письмо. Згодом у наші часи з'явиться меморіальна дошка на його честь в центрі села, а

дослідниця його життя, місцевий краєзнавець Ольга Сірик охоче розповість вам про цю славетну постать, прочитає його вірші, присвячені Шестовиці.

Вже у наші часи на розлогих луках Придесення поблизу села режисер та актор Леонід Биков проводив зйомки свого фільму "В бій ідуть тільки "старики". На честь цієї події у вересні 2016 року відкриті меморіальна дошка та інформаційний стенд.

Звичайно, що не забути і прості мешканці села, які відзначилися здобутками в праці чи відвагою на фронтах Другої світової війни. Активісти ветеранського осередку Валентина та Олексій Шилани показують викарбувану на металі Книгу Пам'яті, яка встановлена біля інформаційних стендів. На її сторінках опис подвигів земляків, численні фото загиблих на фронтах та ветеранів.

Про співпрацю з краєзнавцями над створенням сторінок історії села розповів староста села Сергій Медведєв. Він звернув увагу на те, що ось таким чином, знаючи історію, зібравши чисельні матеріали, можна і необхідно робити її візуалізацію. Добре, що пишуться книги, статті, створюються документальні фільми. В Шестовиці місцева влада разом з громадою зробили історію села доступною кожному.

Шестовиця завжди відкрита для гостей!

Можна багато разів називати себе щирим патріотом, але від цього наша національна ідея аж ніяк не стане зрозумілою кожному українцю. Після Шестовиці ми потрапили до села Москалі того ж району і були вражені – одна людина з членами родини об'єднала навколо себе мешканців невеличкого села, щоб створити музей старожитностей, української вишивки, ткацтва тощо.

Численні експонати розміщені в звичайних сільських садибах. Краєзнавець та майстер народної творчості Юрій Дахно може годинами розповідати цікаві історії про експонати, їх походження та творців.

У рукотворному музеї в Москалях зібрана велика кількість речей та пред-

метів, якими користувались мешканці Сіверщини у різні періоди історії. Коли слухаєш розповідь Юрія Дахна про історію створення музею, про своїх земляків, їх побут та життя, про особливості кольору та техніки вишивки рушників, вишиванок, то розумієш, що ось вона, справжня Україна, не в текстах історичних фоліантів чи підручників. Тут приходить розуміння багатогранної самобутності, яка, як вишитий рушник, складається із таких ось невеличких сіл і людських долі. А сьогодні в селі 23 хати, 44 мешканці і 3 школярики...

У центрі села, де на свята збираються односельці, відкрито меморіальну дошку відомому земляку, голові Верховної Ради УРСР, ректору Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка Михайлу Білому. А поряд знаходиться унікальна дерев'яна скульптура простої сільської бабусі, мешканки Москалів, Надії Руденко.

Ми побачили, як краєзнавці з активом сільських громад, без будь-яких наряд та зайвих у цій справі гасел, створюють своїми силами, теплом своїх сер-

ДИВО Юрія Дахна

дець реальні складові національної ідеї.

Музейні експонати, які зібрав Юрій Дахно, це і є неоціненне джерело збереження національної пам'яті, виховання патріотизму майбутніх поколінь незалежної України.

Андрій КУРДАНОВ,

заступник голови Чернігівського районного відділення земляцтва, голова осередку Національної спілки краєзнавців України

З турботою про майбутнє Чернігівщини

У Варвинській громаді здійснюється реконструкція школи у Журавці.

Чому звернули увагу саме на цей заклад освіти? Школа почала працювати ще в 1989 році і за три десятиліття жодних капітальних ремонтів тут не проводили. Покрівля двоповерхової будівлі протікала по всій площі, на стінах з'явилися цвіль та грибок, вода спричиняла короткі замикання. Покручені дерев'яні двері та вікна тепло у приміщенні не тримали, так само як і фасад будівлі. Щороку на поточні роботи витрачались 150–200 тис. грн бюджетних коштів.

Під час капітального ремонту облаштували шатровий дах, утеплювали фасад школи, замінили вікна і двері на металопластикові. В результаті на опалення йде на 20% менше газу, ніж раніше. Тепер 235 дітей з Журавки, Кулишівки, Макіївки та Антонівки навчаються у теплі і затишку.

Вже цьогоріч і у Кіптівській громаді з'явиться сучасний дитячий садочок.

Нині дошкільний заклад розміщується у пристосованому приміщенні, побудованому у 1950-і роки. У садочку відсутні внутрішні туалети, музична та спортивна зали, харчоблок суміщений із їдальнею, немає адміністративних приміщень для персоналу закладу та підсобних – для зберігання інвентарю.

Під садочок реконструюється один із корпусів закритої у 2016 році загальноосвітньої школи. В приміщенні є п'ять просторих кімнат. Є можливість обладнати велику ігрову кімнату, дві спальні, їдальню, спортивну залу, приміщення для прання, кабінети для персоналу та підсобні приміщення.

За проектом садок розрахований на 25 дітей. Тут мають бути створені сучасні умови навчання та виховання дітей із Кіптів та прилеглих населених пунктів Олбин, Савинка, Димерка, Борсуки та Самійлівка. При цьому

обов'язково буде забезпечено доступність для маломобільних груп населення.

Загальна кошторисна вартість проекту реконструкції становить більше семи мільйонів гривень: 4,2 мільйона – кошти ДФРР та 2,9 мільйона – співфінансування з бюджету Кіптівської сільської ради.

Проектом передбачено заміну елементів кровляної системи та даху з улаштуванням системи водовідведення. Дерев'яні віконні та дверні блоки будуть замінені на енергозберігальні металопластикові, будуть також модернізовані системи теплопостачання, водопоста-

чання та водовідведення, виконані роботи з утеплення будівлі. Реконструкція наявної твердопаливної котельні передбачає встановлення двох твердопаливних котлів (основного та резервного), укомплектованих автоматикою горіння палива.

Для спортсменів Носівської громади у 2021 році відремонтують 400-метровий легкоатлетичний стадіон

На сьогодні у КПНЗ "ДЮСШ" навчаються 311 учнів у 29 навчально-тренувальних групах. Проводяться турніри з футзалу, мініфутболу, футболу, першість з легкої атлетики, змагання з легкоатлетичного триборства. Жителі громади тут можуть грати в теніс, шашки, шахи, волейбол, крім того, серед місцевих популярна скандинавська хода та інші види спорту.

Наразі легкоатлетичний стадіон спортивної школи знаходиться у незадовільному стані і проводити спортивні заняття та змагання не завжди вдається на належному рівні.

В результаті реалізації проекту "Капітальний ремонт 400-метрового легкоатлетичного стадіону КПНЗ "ДЮСШ" Носівської міської ради" відбудуться кар-

динальні зміни. Поле стадіону, спортивна інфраструктура та місця для тренувань стануть сучасними та комфортними.

Буде облаштовано стандартну кругову бігову 400-метрову доріжку навколо спортивного ядра та 6 доріжок на прямому відрізку. Розмітку бігових доріжок передбачається виконати з дотриманням вимог Міжнародної асоціації легкоатлетичних федерацій.

Доріжки, південний сегмент спортивного ядра, доріжки для стипль-чез (steeplechase – скачки з перешкодами, в легкій атлетиці біг на 3000 метрів з перешкодами) матимуть поліуретанове покриття. Також на новому стадіоні будуть яма для стрибків у довжину, сектор метання диска, сектор штовхання ядра, сектор метання диску (молота), сектор стрибків у висоту, сектор стрибків з жердиною, яма з водою для бігу "стипль-чез" в середині віражу.

Також запроєктовані нові дренажні лотки з підключенням до дощової каналізації стадіону.

Загальна кошторисна вартість проекту складає 8,59 млн грн. Реалізація даного проекту буде здійснюватися за рахунок коштів ДФРР у сумі 5,7 млн грн та співфінансування з бюджету Носівської міської ради у сумі 2,86 млн грн.

Наразі, відповідно до Закону України "Про публічні закупівлі", проводиться процедура відкритих торгів.

Загалом в Чернігівській області реконструйовано, відремонтовано чи побудовано 14 соціальних об'єктів: 5 дитячих садочків, 4 школи та 5 спортивних об'єктів. Чернігівщина знаходиться у п'ятірці лідерів серед інших областей за показниками використання коштів Державного фонду регіонального розвитку.

Наш кор.

Доба Української революції 1917–1921 років виблискує коштовним камінням поезії і музики. Ми повинні почути голоси тієї доби, щоб пізнати щирий дух, високі ідеали та великі прагнення, пов'язані з відбудовою Української держави. Такими ширими голосами, що промовляють до нас крізь століття, є пісні тієї доби. Вони дають можливість відчувати, наскільки та доба близька до нас, наскільки ті люди, що боролись за свою державу, за "свою власну, рідну хату", подібні до теперішніх звичайців, що відстоюють свободу і незалежність України від новітніх імперських зазіхань давнього ворога.

Нам, сучасним українцям, дуже важливо почути голос наших великих попередників, що сто років тому наважились боротися за право українців бути "рівними між рівними і вільними між вільними", вслухатися в той густий, проникливий, дзвінкий голос нації, що бореться за свою Свободу. Цей голос лунає у воскреслих співах воскреслої України – піснях доби Української революції 1917–1921 років. У цих піснях він насичений особливою силою і широкою правдою.

Музичні твори тієї, унікальної своїм національним пробудженням, епохи є щирими свідками-самовидцями, що зберігають емоційну пам'ять про добу Української революції. Вони – творіння і співтворці Великого Українського Відродження. Ці твори кликали, надихали, підбадьорювали, вели, допомагали стати твердо у відстоюванні правди і "слави і волі"; допомагали вистояти, перемогти в борні, а як треба – мужньо дійти до кінця і, з піснею на вустах, сміятися в очі своїм ворогам!

Мистецьку вартість їх важко переоцінити. Пісні створені кращими поетами та композиторами тієї доби. Її дух творили Олександр Олесь, Христя Алчевська, Кирило Стеценко, Спиридон Черкасенко, Микола Леонтович, Микола Вороний, Володимир Самійленко, Олександр Кошиць, Роман Купчинський, Михайло Гайворонський, Богдан Лепкий, Ярослав Ярославенко, Олександра Кобець-Варавва, Іван Недільський, Степан Чернецький, Сергій Пилипенко, Григорій Трух, Яків Степовий, Василь

Ємець і багато інших митців. Це їх музично-поетичні творіння активно співались та озвучували той час, творили його мистецький та революційний дух.

Беззаперечними шедеврами тієї доби є пісні "Вкраїно-мати, кат сконав", "Од синього Дону до сивих Карпат", "Живи, Україно", "Для всіх ти мертва і смішна", "За рідний край", "Гайдамацька пісня",

та університетів, на інших урочистостях та зібраннях. Пісні співали на військових позиціях, при шикуванні військ, у хвилини відпочинку вояків, під час маршу та наступів наших військ; їх брали до свого репертуару кобзарі, артисти-бандуристи, оперні співаки, просвітанські, військові, міські, студентські хори, Українська республіканська капела та Український національний хор.

На жаль, багато творів тієї доби були забуті і не звучали в Україні майже століття. Лише недавно гурт "Хорея Козацька" під керівництвом народного артиста України Тараса Компаніченка повернув до життя ці музично-поетичні шедеври для того, щоб поділитися зі слухачами насолодою від пізнання унікальних раритетів. Пісні доби Української революції 1917–1921 років потрібні нам, щоб почуватися нащадками великих героїв минувшини, від яких ми перейняли святий синьо-жовтий прапор боротьби, аби відстояти наші ідеали, аби бути сильними, аби вистояти, аби перемогти. Тому вони заслуговують на повернення до українського слухача і, зрештою, мають посісти гідне і почесне місце в українському мистецькому спадку.

Ці пісні потрібні нам ще й для того, щоб наповнювати свідомість, серця і душі наших співвітчизників усім українським з метою формування в суспільстві історичної пам'яті, виховання національно свідомих громадян – справжніх патріотів України як передумови для становлення міцної української нації. Бо, як зазначав Михайло Грушевський, завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю, народ – нацією, країна – державою.

Отже, здійснення заходів щодо повернення пісень доби Української революції 1917–1921 років до широкої української аудиторії є однією з підвалин розбудови цивілізованої, розвиненої та обороноздатної держави.

Україна відзначає сторіччя відбудови своєї державності. Сто років тому державотворцями України були не лише політики, державні та громадські діячі, великі військові подвижники, а й великі митці, зокрема композитори та поети.

Пісенний вернісаж історії

"Покинь, мій синочку, ридати", "Червона калина" та інші. Шедеврами є також пісні, що були витворені напередодні Великого Пробудження, яке своїм жертвним служінням наблизило такі великі українські світочі, як Тарас Шевченко, Павло Чубинський, Іван Франко, Микола Лисенко, Борис Грінченко, Денис Січинський, Марко Кропивницький та інші. Це – "Вічний революціонер", "Гей, за наш рідний край", "Наша слава Україна", "Стяг", "Не пора" і, звичайно ж, "Заповіт" та "Ще не вмерла Україна", що була співана, як українська Марсельєза. Пісні ці, як досвітні вогні, світили в темні часи і загарали особливим світлом, коли для воскреслої України "засяяло сонце золоте" жаданої Волі.

Усі ці твори активно виконувалися на великих і малих сценах України в 1917–1921 роках: на святкових подіях, з'їздах, конгресах, військових парадах, мітингах, при відновленні "Просвіти", відкритті гімназій

Володимир Федяй,
член Ріпкинського відділення
Чернігівського земляцтва

1996–1998 роки

1999 рік

Вигойданий

Володимир Федяй не належить до людей публічних, що за будь-яку ціну люблять вибратися на трибуну й пророкувати вічні істини, зате він вмів щедро дарувати себе іншим, себто жити для громади. І це ще раз підкреслює риси характеру поліщука, виплекані самою нашою природою впродовж віків.

Дніпром

Я не раз пересвідчувався в цьому, стикаючись із роботою Ріпкинського відділення землярства, особливо ж коли громада обрала його одним із своїх очільників. Саме тоді він і розкрився як справжній патріот того північного закутка Сіверщини, щедрого не лише на мальовничу природу, а й на знакових людей з їх неповторною мовою, звичаями, уподобаннями.

Пам'ятається одна з наших поїздок на малу батьківщину, яка й відбулася завдяки йому. Я сам давно мріяв навідатися до містечка, у якому дуже давно вперше побачив рідне небо, ступив перші кроки по ширій землі, щоб незабаром уже знайти притулок у інших краях. І ось через десятиліття на запрошення директора гімназії Наталії Миколаївни Корж я вибрався нарешті під невідпорним натиском земляка до Ріпок. І не розчарувався, бо потрапив у таке родинне коло, із якого ніби нікуди ніколи й не вибирався. І на тій зустрічі Володимир Олександрович виявився справжнім вправним і дотепним співорганізатором, що зачарував словом десятки педагогів та учнів. І повірилося, що в мого земляка є й хист лідера, тонкого знавця культури, що багаторічна чиновницька рутинна не витравила з його душі чуття прекрасного. А все тому, що йому пощастило мати чудесне генеалогічне та екологічне осердя.

Народився він 25 квітня 1951 року в селі Новосілки Любецького (пізніше – Ріпкинського, а тепер – Чернігівського) району у родині Олександра Григоровича та Ольги Миколаївни Федяїв, людей добрих і порядних, яких шанували місцеві мешканці.

Село розташоване в луговій заплаві ріки Дніпро серед

озер, боліт і лісів. На протилежному березі Дніпра – вже інша держава, Білорусь. Засноване село у 1752 році.

Батькові замолоду добре дісталось, пробув у лавах Радянської Армії 7 років. За цей час брав участь у війні Радянського Союзу із Фінляндією та з гітлерівською Німеччиною. Чудом вижив під час бомбардування німцями кораблів Балтійського флоту, на якому служив до початку війни. Переніс блокаду Ленінграда. Після демобілізації працював у колгоспі, районному підрозділі ДТСААФ, а потім, за рекомендацією лікарів, перейшов працювати в лісове господарство, якому віддав 32 роки життя. Мати трудилася в колгоспі, згодом, обтяжена клопотами про дітей, стала домогосподаркою.

У батьків із дітей Володимир – найстарший. Крім нього, було ще четверо хлопців (нині залишилось четверо, один із братів уже відійшов у вічність). Звісно, у дитинстві

найстарший був у батьків найпершим помічником у виконанні господарських робіт та відповідальним за догляд молодших. Так тривало аж до закінчення 8-ми класів навчання у школі та вступу до технікуму. Долучалися до виховання також бабусі Одарка Матвіївна (батькова мати) та Марина Юхимівна (мамина мати), яких нинішній ювіляр досі пам'ятає (дідусів, Григорія Сидоровича та Миколу Єлисейовича, на жаль, не застав живими). Бабусі, глибоко віруючі люди, чи не найбільше наставляли їх до високої моральності, наповнювали душі духовним сяйвом. Закладені ними та батьками в душу духовні цінності ось уже скільки років не згасають в ньому, надихаючи на творення добрих справ у житті. Це дозволило Володимирові дійти висновку, що "життєвий стержень людини визначається її моральними якостями, передусім свідомим сповіданням нею християнських цінностей, громадянською позицією та творенням добра і краси у житті", якого він і досі дотримується. Перекоаний, що заради цього варто жити – адже зроблене людиною добро сторицею повернеться до неї і освятить душу, котра завжди перебуває на шляху творення добрих справ у житті.

Освіту здобував у Новосіклівській початковій та Радульській середній загальноосвітній школах. У 1966 році закінчив 8 класів і вступив на навчання до Малинського лісотехнічного технікуму, який закінчив у 1970 році. Під час навчання в школі самотужки навчився грати на гармоші, а згодом – і на баяні, подарованому рідним дядьком. На цих музичних інструментах виконував мелодії різних пісень – як удома, для рідних та близьких, так і в сільському клубі, обслуговуючи відпочинок молоді та старших за віком селян, що приходили туди. Любив співати (і зараз співає). На прохання батьків часто співав для рідних та їхніх друзів і добрих знайомих "Пісню про рушник". Навчаючись у технікумі, співав у хорі. Багато читав художньої літератури, за можливості, із задоволенням прослуховував радіопостановки, любив грати у футбол. Прославився у селі зятим грибником.

Закінчивши Малинський лісотехнічний технікум, за власним бажанням вибрав направлення на роботу у Відімський ліспромгосп Таджикиліспрому – підприємство, що здійснювало заготівлю деревини для потреб економіки союзної республіки на території Іркутської області Російської Федерації (мотивацією для такого вибору було бажання побачити простори Сибіру та красу самої тайги). У тому ж році був призваний на військову службу, яку проходив у Забайкальському військовому окрузі. Після демобілізації у 1972 році працював у Любецькому лісництві Чернігівського, а потім – Добрянського лісгоспзагу, Конча-Заспівському лісництві лісопаркового господарства "Конча-Заспа" Київзеленбуду та в республіканській спеціалізованій науково-дослідній і проектній організації Мінлісгоспу, що розміщувалась у Києві. У 1978 році без відриву від виробництва закінчив лісгосподар-

ський факультет Української лісогосподарської академії (нині – Національний університет біоресурсів і природокористування).

У липні 1993 року перейшов на роботу в центральний апарат Міністерства праці. Працював там до кінця 2010 року, а в січні наступного року достроково вийшов на пенсію з посади заступника керівника самостійного підрозділу у зв'язку з її скороченням. У вересні того ж року був прийнятий на роботу в Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінпраці України та НАН України. В інституті працював до кінця 2019 року, а з січня наступного року вийшов на пенсію. Так що його життєвий шлях не вражає якимись особливими випробуваннями.

Не гаяв часу і в особистому житті. Взяв за дружину корінну киянку Тетяну Костянтинівну. Після закінчення школи і до виходу на пенсію вона працювала у виробничому об'єднанні "Київський радіозавод". Благословили на світ двох дітей – дочку Ольгу та сина Костянтина. Обоє – з вищою освітою, працюють, мають сім'ї і виховують своїх дітей: Олександра, Дмитра і Миколу.

Одним із ключових моментів свого життя Володимир Олександрович вважає вступ до Чернігівського земляцтва. Коли в 2006 році почув, що в Києві створені земляцтва України, відразу став членом Ріпкинського відділення. З самого початку і донині, особливо з 2012 року, коли колеги по земляцькому рухові обрали його заступником голови відділення, бере активну участь у діяльності нашої земляцької організації.

Так, ще працюючи у міністерстві, надавав допомогу Чернігівській області загалом та Ріпкинському району у створенні нових робочих місць. Сприяв працевлаштуванню працівників, вивільнених із Замглайського та інших торфодобувних підприємств області.

Співпрацював із районною владою та сільськими і селищними радами, зокрема, у питанні надання допомоги в облаштуванні кладовищ, пам'ятників та могил воїнів, що загинули у Другій світовій війні при визволенні району від німецько-фашистських загарбників, а також вулиць, скверів та інших об'єктів інфраструктури сіл та селищ. Наприклад, за сприяння Радунського селищного голови організовано та проведено роботи з упорядкування кладовища в селі Новосілки. За активної участі члена земляцтва Михайла Волохіна неодноразово надавалась організаційна та фінансова допомога Радунській селищній раді у забезпеченні облаштування Красної площі та окремих вулиць у цьому селищі.

Відбувалась і нині продовжується співпраця відділення земляцтва з Ріпкинською гімназією імені Софії Русової за безпосередньої і активної участі Володимира Олександровича та завдяки розумінню і сприянню з боку директорки гімназії Наталії Миколаївни Корж – справжнього, прогресивно мислячого педагога, людини щирої душі та високої моралі.

Не залишається він осторонь і від співпраці (разом із членом земляцтва Сергієм Грабом та за активної його участі) з історико-археологічним музейним комплексом "Древній Любеч", іншими установами та закладами селища у питанні його історичного відродження, повернення з тимчасового історичного забуття.

Не цурається ювіляр і співпраці з редакцією нашої газети "Отчий поріг": готує для публікації різноманітні статті, пов'язані із висвітленням діяльності відділення, вшануванням колег по земляцькому рухові з ювілейними датами тощо, а також статей, присвячених важливим подіям у житті країни.

Після народження у серпні 2010 року другого онука Дмитра та виходу на пенсію у нього наче щось змінилося в душі, він зовсім по-іншому став сприймати дітей, по-філософськи підходити до розуміння їхньої природи – більш глибоко, повно, рельєфно, а також до розуміння необхідності правильного і відповідального їх виховання.

Вивчаючи дане питання, він дійшов висновку, що "найважливішим чинником та запорукою успішного виховання дітей, налагодження щирих стосунків між ними і батьками є розуміння останніми необхідності формувати їхні стосунки з дітьми як із хорошими друзями, спілкуватися з ними на рівних і з проявом поваги до них. Тобто, батьки і діти мають бути справжніми друзями. Тоді діти будуть вірити батькам і ділитися з ними своїми думками та наболілими питаннями, покладатися на батьків у вирішенні цих питань, а не шукати відповіді на них у сумнівному середовищі".

Нині Володимир Олександрович втішається спокійним пенсійним життям. Вирішує побутові проблеми у столиці й на дачі, часом забувається надовго в рідне село, де прагне зберегти все батьківське обійстя. Крім того, знаходить час для занять творчою діяльністю. Цікавиться питаннями історії нашої країни, її творцями – видатними співвітчизниками, які багато зробили для існування української нації, питаннями рідної мови, культури, освіти, виховання дітей, а також питаннями ментальності українського народу, його світоглядних позицій та політикою. І, звичайно, захоплюється поезією. А це вже рідкість для людини солідного віку, коли кастальське джерело натхнення ледве пробивається крізь нагромаджені пластів споминів. Він вступає в чергове десятиліття, сповнений енергією нескореного Дніпра, який і вигодував його нам на втіху.

Леонід ГОРЛАЧ

Нам не забути

Смертоносною віхолою налетіла у червні 1941 року війна на нашу країну і мільйонноголосе горе покотилося над нею. Війна руйнує все – дороги, мости, долі. За різними даними у Другій світовій війні загинуло понад вісім мільйонів українців. Не всім захисникам Батьківщини судилося повернутися додому із жерла війни, а ті, хто повернувся, ще довго гоїли як фізичні, так і душевні рани.

днів суворих

А що вже говорити про жінок, дітей, стареньких! Це ж на їх тендітні плечі ліг весь тягар жорстокої окупації, знущання і приниження, та вони свято вірили в перемогу і молилися за своїх синів, чоловіків, батьків, щоб ворожі кулі їх не відбирали.

Лихоліття війни не обминуло і Антонівку на Варвинщині. Всього на фронт із села було призвано 800 чоловік, 278 з них загинули, 355 воїнів за бойові заслуги нагороджені орденами та медалями. Пам'ять загиблих було вшановано зведеними в центрі села обеліском Слави та меморіальною стелою з викарбованими іменами полеглих героїв. За час німецької окупації в Антонівці від рук ворогів загинуло 17 мирних жителів і спалено 7 дворів. А ще німці розстріляли 12 воїнів-оточенців, які переховувалися в селі, вони поховані у братській могилі.

Щороку біля обеліска Слави та меморіальної дошки з викарбованими іменами загиблих на фронті антонівців збираються жителі села, щоб вшанувати їх пам'ять. У цьому році в День Перемоги Антонівка, як і вся Україна, відзначила ще й День матері. Через пандемію людей на заході було небагато, стояли, дотримуючись всіх санітарних норм та застережень.

Мітинг, присвячений

Дню Перемоги над німецькими нацистами у Другій світовій війні 1939–1945 р.р., відкрила коротким вступним словом директорка сільського Будинку культури Надія Волік. Староста села Анатолій Макієнко в своєму виступі говорив про героїчну боротьбу нашого народу з фашистами, про те, як нелегко далася перемога, закликав берегти пам'ять про людей, які віддали для цієї перемоги найдорожче – життя. Отець Анатолій, протоієрей Святопокровської церкви с. Антонівка відправив поминальну панахиду по убієнних. Потім ведуча надала слово землячці, поетесі Надії Кольцовій, яка привітала присутніх зі святами, прочитала власні вірші "Листа написати хотів" та "Солдатська вдова", подарувала всім присутнім свої збірки поезій видання різних років та найменувань (а їх у неї вже вийшло дев'ять),

а ще роздала селянам кілька десятків примірників газети "Отчий поріг" Чернігівського земляцтва у місті Києві. У цьому виданні неодноразово писалося і про Антонівку, її здобутки та надбання, її відомих людей, про талановитий народний співочий гурт "Антонівчанка". А ще Надія Кольцова презентувала землякам свою останню збірку поезій "На березі життя", видану взимку цього року.

Ведуча Надія Волік подякувала від імені односельчан поетесі, журналістці Н. Кольцовій за хвилюючий виступ на заході, за подаровані книги, за написані статті в газеті "Отчий поріг", за те, що не забуває про свою малу батьківщину і щороку проводить творчі зустрічі в Антонівці чи то в школі, чи в сільській бібліотеці, чи в Будинку культури.

До підніжжя пам'ятника загиблим землякам антонівці поклали квіти, і було тривожно та щемно дивитися на розчулені обличчя жінок та мужні, стримані – чоловіків. На заході пролунали пісні "Тернова хустина", "Лебеді материнства", "Мамина коса" у виконанні народного колективу "Антонівчанка" на знак вшанування всіх матерів та з нагоди Дня матері.

Оксана КОРНІЙКО,
Варвинське
відділення

Надія Кольцова

Листа написати хотів

Навічно стоятимеш, бронзою скутий,
Красивий і грізний такий.
Ніхто не забутий, ніщо не забуде,
Та де ж твої юні роки?
Землянки, війна, стрілянина, атаки, –
Навколо палає, горить.
У полі багрянцем займалися маки,
Та хто бачив їх у ту мить?
Затихло. Солдат у окопі схилився,
Листа написати хотів.
Згадав наречену і враз зажурився,
Додому б на крилах летів.
Йому б на побачення бігти надвечір,
З коханою зорі стрічать.
Війна ж тягарем опустила на плечі
І мусять бійці захищати,
І мусять стріляти, кидатись на дзоти,
Вітчизну свою боронити.
У ворога треба забрати висоти,
Проклятого в річці втопить.
І знову команда. Знімається рота,
Бо ще треба брати рубежі.
Біжить поміж травами в касках піхота,
Ракета звилась на межі.
А де тут межа? Тут воюють повсюди,
Суцільне тут поле борні.
Тут гади повзуть, наступають на груди.
Тут плавиться криця в вогні.
Він зойкнув, упав на біляві ромашки,
Востаннє сіпнула рука...
Йому помирає було рано і тяжко –
На нього ж кохана чека.
Навічно стоятиме, бронзою скутий...

Схилили голови ромашки

Схилили голови ромашки,
Задумалися полини,
Чому отак зітхає тяжко
Солдат минулої війни?
Прийшов сюди не на паради –
На поле лютої борні,
Де рвалися колись снаряди,
Кров закипала на броні.
Фашисти дерлися в столицю,
Бійці спиняли їх вогнем,
Сміливо кидалися на крицю:
- Не пустимо, хоч і померем!
Свою медаль він "За відвагу"
Одержав тут, у Лютежі,
Хоч німці й мали перевагу –
Тримали хлопці рубежі.
І скільки їх лягло на луках,
Втопилось скільки у ріці?!
Скотилася сльоза розпуги
По непоголеній щоці.
Сумує ветеран, зітхає,
Стоїть на полі серед трав,
А вітер бережно хитає
Порожній піджака рукав.

Ветерани

Відходять наші ветерани,
Ідуть навіки в небуття.
Іще болять їм давні рани,
І нелегке у них життя.
А в травні у святковій залі
Все менше й менше бачу їх:
На грудях – ордени й медалі,
На скронях – сивина, мов сніг.
Такі розчулені, мов діти,
Сидять з сльозами на очах,
А у руках весняні квіти,
В думках ще спогад не зачох
Про те воєнне лихоліття,
Що світу принесло біду,
І хоч прийшло нове століття –
Я у минуле з ними йду.
Іду туди, у сорокові,
Коли стогнав від болю світ,
І рвалися бомби стопудові,
Ридали тисячі сиріт.
Осіротили враз навіки
Дівчата, й діти, й матері.
І сонце перестало гріти,
Ледь животіло угорі.
Птахи співати перестали,
Трава зчорніла молода.
Як врятуватись від навали,
Що сунула, немов орда?
Із недокопаних окопів
Ішли голіруч на броню,
І загорались в полі копії
Від автоматного вогню.
Здолали нелюдські облоги,
Пройшли крізь пекло, біль утрат.
Нарешті – радість перемоги:
– Ура! – Ура! – кричав солдат...
Ім часто сняться ще атаки,
Ім часто сняться тії сни...
Горять червоним в полі маки,
Мов кров минулої війни.

Потребує прочитання

У 2018 році мені довелося поспілкуватися із директором Державного наукового центру захисту культурної спадщини від техногенних катастроф, заслуженим працівником культури України Ростиславом Омеляшом. Він тоді очолював дослідницьку групу центру, яка працювала в селах Чернігівського району. Згодом зібрані центром матеріали були видані окремою книгою під назвою "Народна культура Чернігівського району (традиція та сучасний стан побутування)".

Під час наших розмов Ростислав Омеляшко пригадав, як у 1978 році він разом із відомим співаком Іваном Козловським побували в Чернігові, Козельці та Седневі.

За певних обставин книга про Седнів залишилася невиданою, але хочеться, щоб ці спогади все ж таки змогли прочитати наші чернігівці.

Андрій КУРДАНОВ,
заступник голови Чернігівського відділення земляцтва,
голова районного осередку Національної спілки
краєзнавців України

Видатний співак XX ст., народний артист СРСР І. С. Козловський більшу частину свого життя провів у Москві. Але впродовж усього життєвого і творчого шляху постійно зберігав духовний зв'язок з Україною. У рідному селі Мар'янівці Васильківського району на Київщині Іван Семенович заснував музичну школу. А з 1977 року за його підтримки у Мар'янівській СШ був започаткований педагогічний експеримент з музично-естетичного виховання, що передбачав нову форму поєднання роботи двох шкіл – загальноосвітньої (де учні I–X класів отримували по 3 уроки музики в тиждень, освоюючи хоровий спів та гру на сопілках і вивчаючи у старших класах курс мистецтва) та музичної (де спеціалізу-

валися найталановитіші). Такий підхід за три роки дав фантастичні результати. При цьому камертоном їхнього естетичного рівня була виконавська майстерність І. С. Козловського, який щорічно зустрічався з учнями й педагогами школи. У ті роки мені також випала честь брати участь у цій нелегкій, але благородній спільній справі.

У 1978 році І. С. Козловський на тривалий період приїжджає до Києва. З його ініціативи з 7 по 9 липня у Каневі, Черкасах та Кам'янці була організована велика концертна програма "Вечори поезії О. С. Пушкіна, Т. Г. Шевченка та музики П. І. Чайковського", у якій взяли участь відомі співаки, музиканти, читці та письменники Києва і Москви. Дебютували у цій концертній поїздці і юні

виконавці – ансамбль сопілок і хор з Мар'янівки. Пригадую, як ретельно готувався Іван Семенович до своїх виступів. У день виступу він майже нікого не впускав до себе, відпочивав і набирався сил для вечірнього виходу на сцену, щоб з неї заворожити і підкорити серця слухачів своїм високим, божественним мистецтвом.

Та глибинну творчу й життєву насагу давало йому єднання з рідною землею: спогади дитинства і юнацьких років, спілкування із земляками, поїздки у знакові місця, пов'язані з джерелами нашої історії і духовності та національними святинами. Саме такою була поїздка на Чернігівщину, яка відбулася 18 липня 1978 р.

Виїхали ми з Києва мар'янівським шкільним автобусом (виклопотаним свого часу для школи Іваном Семеновичем через тодішнього Голову Ради Міністрів СРСР О. М. Косигіна). Група учасників була невеликою: І. С. Козловський, його сестра Анастасія Семенівна і родичка з Мар'янівки Інна, Ніна Слезіна (секретар Козловського) та Тамара Малахова (помічник), арфістка Московської філармонії Марина Сорокоумовська, київський мистецтвознавець Інна Дорофієнко, а також мар'янівські вчителі Леся Цалай-Якименко (директор музичної школи), Ярослав Михайлюк та я. Шлях нашої подорожі проліг через Козелець, Чернігів, Седнів.

У Козельці ми відвідали знаменитий собор Різдва Богородиці, пов'язаний з родиною Розумовських. У цьому соборі, як розповідав І. С. Козловський, співав колись Кирило Розумовський – останній гетьман України. Схвилюваний красою інтер'єру храму, Іван Семенович заспівав літургійну пісню – давній християнський гімн "Нині отпускаєши...".

Приїхавши до Чернігова, ми

*І. С. Козловський
розмовляє з
місцевими рибалками
на березі Десни.*

**І. С. Козловський
на березі річки
Снов у Седневі.**

побували у давніх храмах, побудованих ще в XI ст.: Спасо-Преображенському та Борисоглібському, оглянули ззовні від-реставровану церкву Параскеви П'ятниці. Заходили також у будівлю колишнього Чернігівського колегіуму, заснованого у 1700 р. відомими церковними та культурними діячами Іоанном Максимовичем і Лазарем Барановичем за підтримки гетьмана Івана Мазепи. (На час нашого перебування тут знаходилася картинна галерея). Завдяки І. С. Козловському пощастило спуститися у фонди Чернігівського обласного історичного музею ім. Василя Тарновського, де на протягнутих штангах висіло безліч вишитих і тканих традиційних рушників, зразків народного одягу та давнього богослужбового облачення. Мені з Ярославом Михайлюком навіть випала можливість потримати в руках старовинні козацькі шаблі, відчутти себе "козаками". Та найбільш пам'ятним для мене залишилося відвідування Борисоглібського собору, коли ми з Іваном Семеновичем піднялися на хори, щоб оглянути його згори. Раптом простір собору наповнила відома пісня на слова С. Руданського "Повій, вітре, на Україну...", яку співав І. С. Козловський. Вона звучала як одкровення душі, спраглої за Україною... Коли пісня стихла, усі, хто знаходився знизу, заплескали в долоні з викриками "браво!"

Запам'яталися також зворушливі зустрічі І. С. Козловського з мешканцями Чернігова. Коли ми проходили оборонним валом з гарматами і слухали розповіді Івана Семеновича про існування в цьому місці на поч. XX ст. літнього театру, назустріч йому майже вибіг усміхнений сивобородий дідусь. Вони щиро обнялися, наче давні друзі. Пізніше з'ясувалося, що це був колишній вчитель, краєзнавець, який проводив екскурсії

по Чернігову. А на березі Десни, біля пристані, І. С. Козловський з властивим йому гумором завів бесіду з місцевими рибалками, розпитував, жартував.

Від берегів "зачарованої Десни" наш автобус попрямував до Седнева, відомого ще з часів Київської Русі, а з XVII ст. сотенного містечка – родинного гнізда козацького старшинського роду Лизогубів, яке у XIX ст. стало одним із осередків, куди приїжджали діячі української культури: художники Лев Жемчужников, Опанас Сластіон, письменники Борис Грінченко, Леонід Глібов, а також геніальний Тарас Шевченко.

У Седневі нас зустрів відомий мистецтвознавець, автор багатьох праць про художню спадщину Т. Шевченка, Леонід Владич. Він провів нам ґрунтов-

ну екскурсію по визначних місцях селища.

Повертаючись увечері з Седнева через Чернігів, заїхали ще до Свято-Успенського Єлецького монастиря, з яким пов'язане ім'я церковного діяча XVII ст. Св. Феодосія Чернігівського. А десь у глибині душі продовжувала звучати пісня, виконана І. С. Козловським на хорах Борисоглібського храму, як кульмінація цієї незабутньої поїздки на Чернігівщину:

***Повій, вітре, на Україну,
де покинув я дівчину,
де покинув карі очі,
повій, вітре, з полуночі...***

З того часу пройшло 40 років, а пісня Івана Семеновича звучить у пам'яті досі.

Ростислав ОМЕЛЯШКО

**І. С. Козловський
на фортечному валу
у Чернігові.**

Під чергові парламентські вибори я створюю власну політичну партію. Вона в Україні буде вже 366-ою чи 376-ою (хто їх тепер, окрім Мініюсту, рахує).

Що в політичній партії головне? Прізвище її вождя і назва. Колись у всіх на слуху були партії з красивими назвами: "Наша Україна", "Сильна Україна", "За Україну", "За ЄДУ" (чи то бренд, чи то тост). На жаль, почили у Бозі...

А які були чоловіки тих партій! Рівноапостольні імена: Ющенко, Тігіпко, Кириленко, Пустовойтенко! Тепер когось вже і не пригадаєш... Проте ніщо не зникає безслідно. Кажуть, нетлінними залишаються лише рахунки вождів у вітчизняних банках і офшорах.

Історія закарбувала екзотичну поведінку багатьох партійних гопників. Раз-у-раз проявляються рецидиви вандалізму, зародженого ще в буремні часи "помаранчевої революції".

Тож "галерея" мав'ячого мистецтва на фасаді Офісу Президента України, що прославила нашу державу на весь світ, родом із тих "помаранчевих" часів.

Везе тим партіям, які очолюють професіонали з іменем. Хай і не в політиці. Кумир у світі професійного боксу Віталій Кличко назвав свою партію "Удар". І не прогадав. Бренд працює!

Популярний співак Святослав Вакарчук очолив створену ним партію "Голос". З високого партійного поста вкотре поспішно вітік, проте і без нього бренд сяк-так працює.

З претензією на швидку розкрутку гуртує свою партію "Погляд" відомий

окуліст (політично короткозорих співвітчизників ще вистачає, тому без свого виборця вождь не залишиться).

ЯК ПАРТІЮ НАЗВЕШ...

Лаври носіїв цих брендів не дають спокою і мені. Правда, з вибором

назви партії у мене виникла проблема. Справа в тім, що за фахом я проктолог (спеціаліст з лікування прямої кишки). До моменту реєстрації назву партії озвучувати побоююся. Традицію називати партію з урахуванням професії вождя порушувати не хотілось би.

Пам'ятаю також настанову героїв одного відомого російськомовного мультика: "Як яхту назвеш, так вона і попливе" ("Победа" чи "...беда"). В одностудії, як не важко здогадатися, пропозиція одна: "...опа". Назва не така гучна, як "Удар", "Голос" або "Погляд", зате непогано римується з назвою того місця, куди ми прагнемо колись потрапити – Європа! Сподіваюсь на гарячу підтримку партії і з боку гейспільноти. Їхні веселкові прапори разом із нашими замаяорять на усіх передвиборних майданчиках.

Стосовно поточного політичного моменту. Стан справ у державі, як у проктології... Тих, кого це хвилює до проктологічних глибин, багато. Це мій потенційний електорат. Своїх виборців я переконую у тому, що тільки досвідчені проктологи здатні докопатись до причин застарілої хвороби нашого державного організму. Їм же доводилось заглядати не тільки в ясні очі співвітчизників – і "пересічних", і олігархів... Є у нас й інструмент радикального впливу на соціально-політичну ситуацію в країні – клізма! Усіх політиків і урядовців обслуговуємо поза чергою.

Валерій Демченко

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник:
ГО "Товариство
"Чернігівське земляцтво"

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594

Адреса редакції:
02002, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua,
e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, Л.Н. Горlach, В.Ф. Демченко, А.Л. Курданов, С.М. Кудін, Н.Т. Кольцова, Т.А. Літошко, П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович, Л.В. Орішко.

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Людмила Орішко**.
Комп'ютерний набір **Людмила Орішко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Підготовлено та зверстано
ГО "Товариство
"Чернігівське земляцтво"